اگر کرونا نبود تحولات جهانی به چه سمت و سویی می‌رفت؟

سخنگوی پیشین وزارت امور خارجه اظهارکرد: شیوع گسترده ویروس کرونا در نقاط مختلف جهان، شکست ترامپ در انتخابات ریاست جمهوری امریکا و همچنین تلاش‌های امریکا برای عادی‌سازی روابط برخی از کشورهای عربی و اسلامی با رژیم صهیونیستی از مهم‌ترین اتفاقات سال ۲۰۲۰ میلادی در عرصه بین‌المللی بوده است.

رامین مهمان‌پرست در گفت‌وگو با ایسنا در پاسخ به این سوال که به نظر وی مهم‌ترین اتفاقات رخ داده در سال ۲۰۲۰ در عرصه بین‌الملل چه اتفاقی بوده، گفت: به‌طور قطع، یکی از مهم‌ترین تحولات سال ۲۰۲۰ شیوع گسترده ویروس کرونا در نقاط مختلف جهان بوده، چراکه این ویروس تمام ابعاد زندگی مردم و روابط اجتماعی و بین‌المللی را تحت‌تأثیر خود قرار داده است.

وی با بیان اینکه جدا از این بحث که بین برخی قدرت‌ها وجود دارد که ویروس کرونا دست‌ساز بوده است یا طبیعی و برخی این ویروس را کار چین و برخی کار امریکا می‌دانند، اظهارکرد: در حقیقت شیوع گسترده این ویروس مشکلات زیادی را برای مردم جهان به‌وجود آورده و اکنون شاهد تأثیرات منفی آن بر اقتصاد جهان هستیم.

این کارشناس مسائل بین‌الملل با بیان اینکه این ویروس رفت و آمدهای مردم در عرصه ملی و جهانی را تحت‌الشعاع قرار داده است و تعدادی از مردم نیز درآمدها و شغل‌های خود را از دست داده‌اند، ادامه داد: مسئله دیگری که در سال ۲۰۲۰ میلادی رخ داد، انتخابات ریاست جمهوری امریکا و نتایج آن بود.

۱۹ از کدام راه انجام می‌شود؟!

هی تولید یا واردات

مجوز انتقال پول صادر شده است

سخنگوی دولت در حساب کاربری خود در توئیتر، از صادرشدن مجوز انتقال پول برای خرید واکسن کرونا از طریق یکی از بانک‌ها خبر داد.

علی ربیعی در این‌باره نوشت: سرانجام پیگیری دولت، به‌ویژه تلاش بی‌وقفه بانک مرکزی به ثمر نشست و بامداد پنجشنبه، مجوز انتقال پول برای خرید واکسن کرونا از طریق یک بانک صادر شد.

وی در این‌باره بیان کرد: در این مرحله، ۲۰۰ میلیون یورو اختصاص یافته و بانک مرکزی به هر میزان که لازم باشد، منابع ارزی برای خرید واکسن کرونا تامین می‌کند.

سخنگوی دولت درباره پیگیری توأمان ساخت و خرید واکسن برای کشور نیز تاکید کرد: دولت از نخستین روزها و هفته‌های شیوع کووید-۱۹ راهبرد تولید و خرید واکسن را در دستور کار خود داشت و با وجود موانع متعدد ضمن حمایت از تولید داخلی، برای خرید از خارج و از راه‌ها و منابع مختلف تلاش کرد که امروز در هر دو زمینه، به موفقیت‌های امیدبخشی رسیده‌ایم. وی در پایان در صفحه توئیتر خود نوشت: در دفاع از معیشت و سلامت مردم کوتاه نخواهیم آمد و اطمینان داریم که فشار حداکثری و تحریم در برابر اراده مردم و همت دولت به زانو خواهد افتاد.

اهمیت زمان و جو روانی را فراموش نکنیم

سیدحسام‌الدین شریف‌نیا، کارشناس اقتصاد و مدیریت دارو نیز درباره واکسن کرونا و اهمیت تامین آن برای کشور در گفت‌وگو با صمت اظهارکرد: در هفته‌های اخیر مباحث مختلفی درباره مطالعات داخلی و کشف واکسن در کشورهای دیگر در رسانه‌ها مطرح شده است و خریداری این واکسن از خارج و انتظار برای تولید داخلی آن، دو قطب متفاوت در این موضوع به‌وجود آورده است.

شریف‌نیا در این‌باره افزود: جدا از موضوعات جانبی مطرح‌شده پیرامون موضوع تامین واکسن برای کشور، نکته بسیار مهمی که درباره واکسن کرونا وجود دارد این است که ما با دو مسئله اثربخشی و دسترسی مواجه هستیم و این در حالی است که به نظر می‌رسد با وضعیت موجود، موضوع دسترسی به واکسن بسیار حیاتی‌تر از میزان اثربخشی آن باشد.

وی در این زمینه با اشاره به فناوری‌های جدید به‌کار رفته در تولید واکسن‌های ارائه‌شده به بازار، گفت: امروز دو واکسن در جهان به تولید انبوه رسیده‌اند که بر مبنای روش mRNA تولید شده و توانسته‌اند پس از گذراندن مراحل بالینی، تاییدیه FDA و اتحادیه اروپا را به‌عنوان دو نهاد قانون‌گذاری بزرگ جهان در زمینه دارو کسب کنند که البته فناوری ساخت آنها نسبت به واکسن‌های قدیمی متفاوت است.

▣ واکسن‌های ارزان‌تر هم هست

شریف‌نیا در عین حال با اشاره به تکنیک‌های قدیمی‌تر ساخت واکسن، در این‌باره تصریح کرد: تحقیقات در سایر کشورها نیز در این زمینه ادامه دارد و برخی کشورها براساس روش‌های قدیمی‌تر مبتنی بر تهیه واکسن از ویروس ضعیف یا کشته شده، این واکسن را با هزینه‌های کمتر تولید کرده‌اند.

وی گفت: ۳ شرکت چینی، یک شرکت روسی و یک شرکت هندی تا کنون در ساخت واکسن کرونا براساس روش ویروس ضعیف یا کشته شده موفق بوده‌اند.

این عضو هیات علمی دانشگاه، درباره دسترسی ایران به انواع مختلف واکسن‌های فعلی تولید شده، بیان کرد: درحال‌حاضر دسترسی ما به واکسن تولید شده ازسوی شرکت‌های مدرنا و فایزر با روش mRNA به‌دلایل مختلف با مشکلات زیادی همراه است اما هم واکسن چینی و هم واکسن روسی و در کنار آنها واکسن آتروزنیکا که در هند تولید می‌شود و در حال طی کردن فاز ۳ هستند و تا به حال اثربخشی قابل‌قبولی را نشان داده‌اند، می‌توانند جزو گزینه‌های کشور برای خرید واکسن و ایجاد ایمنی در جامعه باشند.

شریف‌نیا درباره ارجحیت مصرف هر یک از این واکسن‌ها به صمت گفت: اگرچه شاید واکسن‌های تولید شده بر مبنای mRNA اثربخشی بیشتری نسبت به سایر واکسن‌ها داشته باشند اما باتوجه به مشکلات نقل و انتقال پول، امکان خرید واکسن‌های فایزر و مدرنا از کواکس وجود ندارد. پس با توجه به اهمیت موضوع دسترسی به واکسن و همین‌طور عدم‌دسترسی ما به واکسن‌های تولیدشده در این شرکت‌ها، دست‌اندرکاران نباید فرصت خرید واکسن‌های چینی، هندی و روسی را از دست بدهند و باید به سرعت با این شرکت‌ها وارد مذاکره شوند.

▣ جو روانی جدی است

وی در این زمینه تاکید کرد: در شرایط کنونی جدا از بحث ایمنی در برابر ویروس کرونا، مسائل حاشیه‌ای ایجادشده در این مدت، جامعه را از نظر روانی نیز تحت‌تاثیر قرار داده است. پس اگر بخواهیم این موضوع را به امید اینکه روزی خودمان توانایی تولید این واکسن را پیدا خواهیم کرد، معطل نگه داریم، مردم از نظر روانی هم تحت‌فشار قرار خواهند گرفت و چه بسا این آسیب روانی از خسارات به بار آمده در نتیجه کرونا بیشتر نیز باشد.

شریف‌نیا خاطرنشان کرد: کشور ما توانایی تولید واکسن با روش ویروس کشته یا ضعیف‌شده را در اختیار دارد اما مراحل تحقیق و ساخت آن چند ماه به طول خواهد انجامید و مردم را تحت فشار آسیب‌های روانی قرار خواهد داد. در این شرایط به نظر می‌رسد دولت می‌تواند با خرید واکسن‌های چینی، روسی یا هندی علاوه بر ایمنی‌زایی در برابر ویروس، جو روانی حاکم را نیز بشکند.

▣ مشکل مالی هم داریم

این کارشناس اقتصاد و مدیریت دارو در ادامه صحبت‌های خود گفت: البته امکان خرید واکسن‌های تولید شده برای کشور، یک سوی ماجراست. جدا از بحث‌های مربوط به تحریم و دسترسی نداشتن به واکسن‌های فایزر و مدرنا، ما باید در تهیه واکسن موضوع اقتصادی آن را نیز مدنظر قرار دهیم.

وی در این‌باره افزود: درحال‌حاضر نرخ واکسن‌های نسل جدید کرونا در جهان حدود ۲۰ تا ۶۰ دلار برآورد شده‌اند و اگر ما برای واکسیناسیون ۵۰ میلیون نفر قصد وارد کردن این واکسن‌ها را داشته باشیم، حتی اگر نرخ واکسن را ۳۰ دلار هم در نظر بگیریم، نیاز به ۱.۵ میلیارد دلار خواهیم داشت که قاعدتا دولت از پس آن بر نخواهد آمد. شریف‌نیا با مقایسه نرخ دو نوع واکسن موجود، گفت: اما این موضوع درباره واکسن‌های ساخته شده بر مبنای روش‌های قدیمی که قیمتی حدود ۵ تا ۶ یورو دارند، متفاوت است. اگرچه برخی گمان می‌کنند چنین انتخابی اجحاف در حق مردم است اما واقعیت این است که کمتر کشوری با جمعیتی مشابه کشور ما قادر خواهد بود تا واکسیناسیون همگانی را با واکسن‌های گران‌قیمت انجام دهد؛ درحال‌حاضر کشوری مانند امارات نیز واکسیناسیون را با استفاده از واکسن‌های ارزان‌قیمت انجام می‌دهد.

شریف‌نیا در پایان با تاکید بر لزوم مذاکره دولت با شرکت‌های خارجی سازنده واکسن، افزود: البته تولید واکسن در کشور در دست اقدام است اما آنچه اهمیت دارد این است که ما زمان را برای مذاکره و خریداری واکسن از دست ندهیم و ضمن ایجاد ایمنی، جو روانی ایجادشده را نیز به حالت عادی برگردانیم.

به‌طور قطع، پس از این سال‌های طولانی که دچار تحریم بوده‌ایم، امروز می‌توانیم راه‌هایی را برای خریداری این واکسن‌ها بیابیم و نباید این موضوع را با دشواری انتقال پول مرتبط کنیم.

> تولید واکسن در کشور در دست اقدام است اما آنچه اهمیت دارد این است که ما زمان را برای مذاکره و خریداری واکسن از دست ندهیم و ضمن ایجاد ایمنی، جو روانی جامعه را نیز به حالت عادی برگردانیم

اولویت‌ها کدامند؟

مسعود مردانی، فوق‌تخصص بیماری‌های عفونی و عضو کمیته علمی ستاد ملی کرونا، جدا از مسائل مربوط به منابع تامین واکسن کرونا، بر این موضوع تاکید دارد که تامین واکسن برای کشور به این معنا نیست که در مرحله نخست، واکسیناسیون برای تمام مردم ایران انجام می‌شود. در همه‌جای دنیا اولویت‌بندی‌هایی برای دریافت این واکسن وجود دارد که کشور ما نیز از این قاعده مستثنا نخواهد بود.

مردانی در گفت‌وگو با صمت درباره لزوم توجه به اولویت‌بندی‌های دریافت واکسن کرونا در ایران عنوان کرد: اگرچه این روزها صحبت زیادی درباره واکسن کرونا در میان مردم و رسانه‌ها شنیده می‌شود و به سرتیتر خبرها تبدیل شده اما معمولا در این خبرها و نقل‌قول‌ها این نکته از نظر دور می‌ماند که در صورت خرید، تولید یا تهیه واکسن کرونا از منابع مختلف نیز در نخستین مرحله واکسیناسیون، واکسن به همه مردم تزریق نمی‌شود.

وی در توضیح این مطلب خاطرنشان کرد: این موضوع تنها مختص کشور ما نیست و در تمام کشورهای جهان روال همین است؛ مردم نباید انتظار داشته باشند با تولید یا ورود واکسن به کشور، در یک زمان کوتاه واکسیناسیون همه مردم در مقابل این بیماری انجام شود.

عضو کمیته علمی ستاد ملی کرونا افزود: البته در کشور ما هنوز درباره این اولویت‌بندی‌ها در ستاد ملی مبارزه با کرونا تصمیم‌گیری نشده است و این روند نیاز به زمان دارد.

مردانی با اشاره به میزان واکسیناسیونی که در سطح جهانی در برابر ویروس کرونا انجام شده، تصریح کرد: ما نیز مانند تمام واردکنندگان این واکسن به محض وارد کردن آن می‌توانیم در کمترین زمان ممکن کار واکسیناسیون گروه‌های هدف را آغاز کنیم اما به هیچ عنوان توصیه نمی‌کنیم که تمام کشور همین حالا واکسن کرونا را بزنند.

وی درباره منع موارد مصرف واکسن کرونا، عنوان کرد: براساس پروتکل‌های جهانی برای مثال زنان باردار و کودکان زیر ۱۶ سال نباید فعلا واکسن کرونا را تزریق کنند، زیرا هنوز بی‌ضرری این واکسن برای این دو گروه مشخص نشده است و در هیچ جای دنیا نیز به این دو گروه فعلا واکسن کرونا تزریق نمی‌کنند و جدا از این دو گروه نیز عموما رویکرد کشورهای جهان نسبت به مرحله نخست واکسیناسیون، اولویت‌بندی تزریق است. وی درباره اولویت‌بندی‌های جهانی عنوان کرد: افراد بالای ۶۵ سال، بیماران قلبی، ریوی، سرطانی و صعب‌العلاج، عموما در اولویت‌های اول تزریق واکسن قرار دارند؛ علاوه بر این، کادر پزشکی و پرستاری، کادر درمان و سالمندان و ساکنان خانه‌های سالمندان و تکنسین‌های اورژانس که در خط اول ارائه خدمات درمانی به مردم هستند نیز جزو اولویت‌های نخست دریافت واکسن قرار می‌گیرند. این عضو کمیته علمی ستاد ملی مبارزه با کرونا با اشاره به این موضوع که این گروه حدود ۲۰ درصد جامعه را تشکیل می‌دهد، تاکید کرد: در سایر کشورهای جهان و در سازمان جهانی بهداشت نیز کمیته‌های اولویت‌بندی با شناسایی گروه‌های در معرض خطر، بخشی از جامعه را برای واکسیناسیون اولویت‌بندی کرده‌اند و در ایران نیز به‌زودی این اولویت‌بندی انجام خواهد شد.

مردانی درباره وضعیت فعلی کشور در مقابله با ویروس کرونا گفت: در هر حال تا رسیدن به واکسن کرونا برای تمام مردم در تمام کشورهای جهان هنوز زمان به‌نسبت قابل‌توجهی باقی است و تا آن زمان چاره‌ای جز رعایت پروتکل‌های بهداشتی وجود ندارد. درحال‌حاضر، آمار ابتلا و مرگ و میر در اثر ابتلا به ویروس کرونا کاهش یافته است و حتی برخی از بخش‌های اختصاص‌یافته به کرونا در مراکز درمانی و بیمارستان‌ها در حال بازگشت به وضعیت عادی هستند.

البته درباره اولویت‌های دریافت واکسن در کشور رئیس‌جمهوری در آخرین جلسه کمیته‌های تخصصی و قرارگاه عملیاتی ستاد ملی مقابله با کرونا اعلام کرد که وزارت بهداشت فهرست اولویت‌بندی افرادی را که باید واکسن دریافت کنند، تهیه کرده و افراد سالمند و دارای بیماری‌های زمینه‌ای و کسانی که دچار بیماری‌های صعب‌العلاج هستند و همچنین کادر بهداشت و درمان که مستقیم با کرونا ارتباط دارند، در اولویت دریافت واکسن هستند.

> افراد سالمند و دارای بیماری‌های زمینه‌ای و کسانی که دچار بیماری‌های صعب‌العلاج هستند و همچنین کادر بهداشت و درمان که مستقیم با کرونا ارتباط دارند، در اولویت دریافت واکسن کرونا هستند

سخن پایانی...

آخرین اخبار و شنیده‌ها تا امروز حاکی از این است که گویا مشکلات نقل و انتقالات پول برای خرید واکسن کرونا حل شده و ایران توانسته از طریق بانک سوئیس واکسن ضدکرونا خریداری کند.

براساس گزارش خبرآنلاین از رویترز، وزارت خزانه‌داری امریکا به بانک سوئیس اجازه پرداخت ۲۴۴ میلیون دلار را برای خرید واکسن ضدکرونا ازسوی ایران صادر کرده است. از سوی دیگر، تولید واکسن کرونا داخلی در کشور نیز ازسوی چند شرکت در فازهای مختلف تحقیقاتی پیگیری می‌شود و احتمالا در آینده نزدیک به نتیجه خواهد رسید.

در هر حال، واکسن کرونا در برخی از کشورهای دنیا به تولید انبوه رسیده و از هر طریق ممکن، دیر یا زود، این اکسیر درمانی به ایران هم خواهد رسید و جمعیت کشور کم و بیش با آن واکسینه خواهند شد.

اما آنچه امروز در سطح دنیا مطرح شده این است که دولت‌های مختلف با روش‌های گوناگون قصد دارند به مردم خود ثابت کنند که در این موضوع پیشگام‌تر و به‌فکرتر از سایر کشورها هستند و بسته به توان مالی خود در این زمینه اقدام می‌کنند؛ یکی با سرمایه‌گذاری و ساخت واکسن و یکی با هزینه‌کردن و خرید آن.

حال اینکه در این بازار رقابتی، دولتمردان، مجلس و دست‌اندرکاران ما چه برنامه‌ای برای تامین سلامت مردم دارند و کدامیک از برنامه‌های دولت برای ساخت و واردات زودتر به نتیجه خواهد رسید، موضوعی است که باید منتظر ماند و به نتیجه مطلوب آن امیدوار بود.

چهره

وضعیت کرونای انگلیسی در ایران

رئیس انستیتو پاستور ایران با اشاره به چرایی جهش‌های مداوم ویروس کرونا، اظهارکرد: طبق بررسی‌هایی که تاکنون در کشور انجام‌شده، جهشی شبیه آنچه در انگلیس رخ داده، نداشته‌ایم.

علیرضا بیگلری در گفت‌وگو با ایسنا، درباره چرایی جهش‌های مداوم کووید-۱۹، گفت: به‌طور کلی، زمانی که ویروس‌ها تکثیر می‌شوند، ژنوم آنها رونویسی می‌شود؛ یعنی یک نسخه دیگر از ژنوم ویروس ساخته می‌شود. در عین حال باید توجه کرد که ما دو نوع ژنوم ویروس داریم؛ یکی ویروس‌های RNA و دیگری ویروس‌های DNA. وی افزود: ویروس بیماری کووید-۱۹ از دسته ویروس‌های RNA است. RNA polymerase، آنزیمی است که ژنوم ویروس‌های RNA مانند ویروس کووید-۱۹ را رونویسی و برای تکثیر ویروس، نسخه‌های جدید را ایجاد می‌کند. حال درصد خطا و امکان اشتباه آنزیم RNA polymerase بیش از آنزیم DNA polymerase است. بر این اساس، احتمال ایجاد خطا در ویروس‌هایی مانند کووید-۱۹ که از دسته ویروس‌های RNA هستند، بیشتر است. بیگلری تاکید کرد: این احتمال وجود دارد که با جهش ویروس، واکسن‌هایی که ساخته می‌شود، اثرشان را از دست بدهند. به همین دلیل است که می‌گوییم هر چند وقت یکبار باید ژنوم ویروس در کشور بررسی شود تا مطمئن شویم تغییری که ایجاد شده، تاثیری در اثربخشی واکسن‌های ساخته شده و داروهایی که در آینده برای این بیماری ساخته خواهد شد، نداشته باشد. بر همین اساس از ابتدا هم پیش‌بینی و اعلام می‌کردیم که ساختن واکسن برای ویروس بیماری کووید-۱۹ کار راحتی نخواهد بود. وی با بیان اینکه یکی از اقدامات ما در انستیتو پاستور، پایش مداوم وضعیت ویروس و تغییرات آن است، گفت: فعلا طبق بررسی‌هایی که تاکنون در ایران انجام دادیم، جهشی مانند آنچه در انگلیس دیده شده، نداشته‌ایم. البته نمی‌توان گفت که اصلا و قطعا نداریم، زیرا نمی‌توان تمام مبتلایان را بررسی کرد. مهم این است که چند درصد از جهش‌هایمان به این صورت است. رئیس انستیتو پاستور ایران افزود: طبق بررسی‌هایی که تاکنون در کشور انجام شده، جهشی شبیه آنچه در انگلیس رخ داده، نداشته‌ایم. در انگلیس اعلام کردند که ۷۰ درصد ویروس‌های کووید-۱۹ با همین جهش‌یافتگی هستند، اما در ایران چنین چیزی ندیدیم و به چنین نتیجه‌ای نرسیدیم. البته ممکن است بررسی‌هایی که در ماه‌های آینده انجام می‌شود، این تغییر را در جامعه ما هم نشان دهد، اما فعلا چنین چیزی نداریم.

از فضای مجازی

سلامت روانی جامعه بازیچه نیست

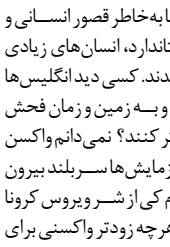

محمود فرجامی، نویسنده:

وقتی سال گذشته ایران درگیر کرونا شد، حرف‌های بسیاری مطرح شد که اگر فلان پرواز لغو شده بود و اگه فلان تصمیم به موقع گرفته شده بود، در سراسر این ملک، مثل ممالک مترقیه، یک دانه ویروس هم یافت نمی‌شد. حتی برخی نظریه‌پردازان و کارشناسان هم دست به قلم شدند و در یادداشت‌هایی به ستایش کشورهای همسایه پرداختند که ببینید ترکیه با لغو پروازهایش از ایران، این کشور را مصون از همه‌گیری کرده است. هفته‌ای هم نبود که از جایی زردخبری دست به‌دست نشود که مسافری ایرانی کرونا را برد فلان‌جا. فروپاشی روانی این‌بار از ویروس آغاز شده بود. اما کرونا به همه کشورهای جهان رسید. ترکیه و تمام کشورهای همسایه اگر وضعی بدتر از ایران نداشته باشند، بهتر هم نیستند. حتی امریکا و بسیاری دیگر از کشورهای بزرگ و توسعه‌یافته بزرگ‌ترین قتلگاه کرونا شدند. کشورهایی که آن‌سوی اقیانوس‌ها بودند و زمان و پول و امکانات کافی هم برای مقابله با آن داشتند. بااین همه، سیاه‌نمایی و ایجاد ناامیدی درباره ایران ادامه یافت. حالا نوبت واکسن است. چنان وانمود می‌شود که تمام دنیا در حال تزریق واکسن است و ایرانی‌ها جامانده‌اند. هنوز تزریق محدود واکسن حتی در بریتانیا هم شروع نشده است! در نروژ هم هنوز هیچ نشانه‌ای از واکسن نیست و بعید است اگر نروژی‌ها می‌دانستند در چین و روسیه مدت‌هاست تزریق واکسن شروع شده و بعضی کشورهای عربی هم قرار است بخرند و شروع کنند. چنان خبرسازی می‌شود که انگار همین الان آن سوی مرزها و در تمام کشورها کامیون‌های واکسن صف کشیده‌اند. نگاه به زندگی، به آینده، به تلاش‌ها، به فجایع و... بیش از آنکه به رفاه بستگی داشته باشد، به فرهنگ و سلامت روانی و خردجمعی بستگی دارد. تقریبا همزمان با حادثه پلاسکو، در آتش‌سوزی چند مجتمع آپارتمانی عظیم در لندن، دقیقا به‌خاطر قصور انسانی و مصرف چسب‌های ارزان غیراستاندارد، انسان‌های زیادی در آتش سوختند و از دود خفه شدند. کسی دید انگلیس‌ها یک‌صدم ایرانی‌ها عزاداری کنند و به زمین و زمان فحش بدهند و خشم و نفرت حواله یکدیگر کنند؟ نمی‌دانم واکسن کرونای ساخت ایران چقدر از آزمایش‌ها سربلند بیرون می‌آید، و نمی‌دانم هموطنان عزیزم کی از شر ویروس کرونا خلاص می‌شوند، ولی آرزو دارم هرچه زودتر واکسنی برای تمایل شدید خودآزارگرانه برای خودتحقیری و فروپاشی روانی خودانگیخته اختراع شود.

سلامت روانی یک جامعه بازیچه نیست.